

Přednáška pro VIII. jarní semestr
magisterského studia

TRESTNÍ PRÁVO PROCESNÍ

1. ÚVODNÍ VÝKLADY

Prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc.

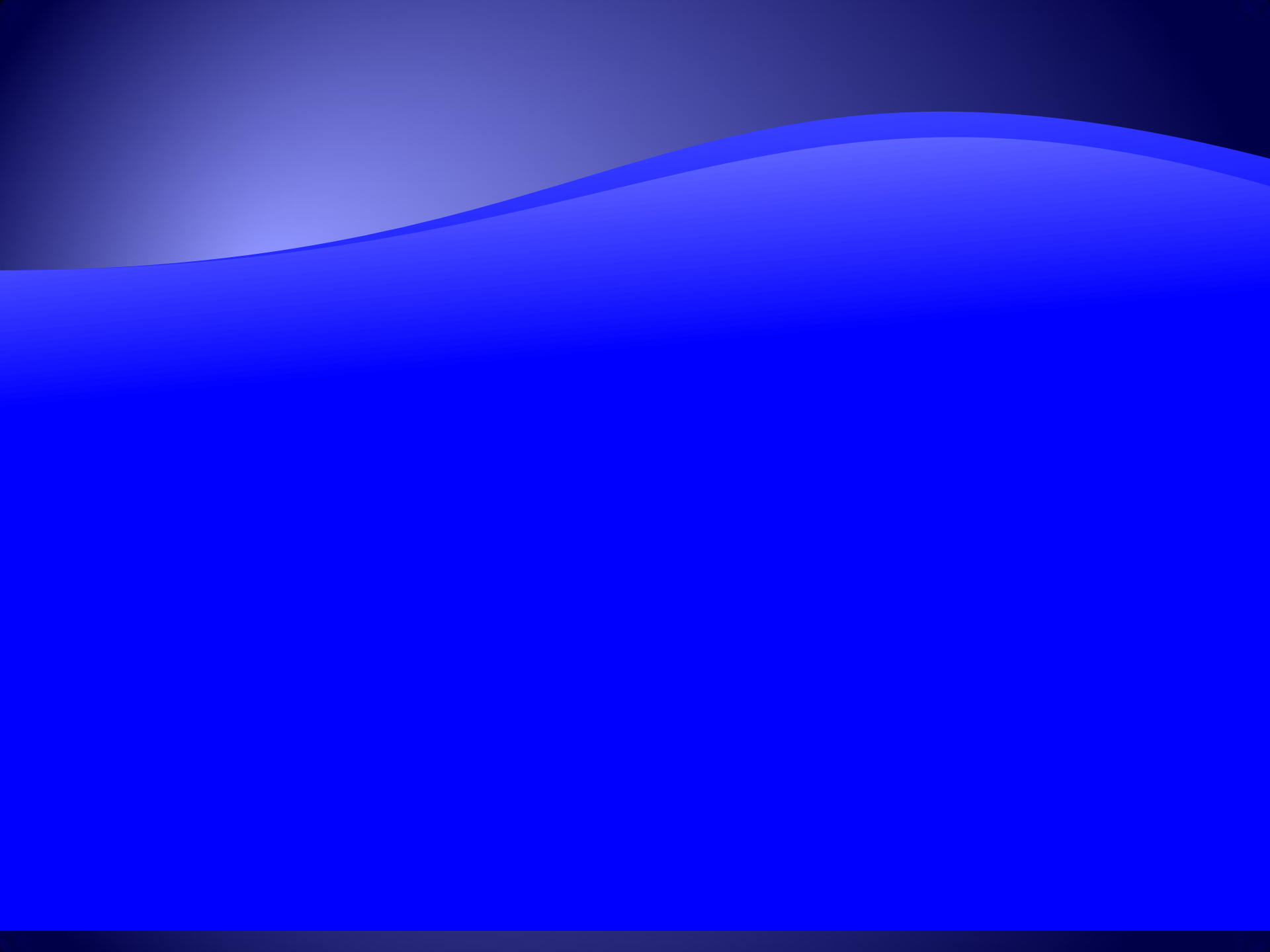
29.2. 2024

Historické typy trestního procesu

- ◆ Vznik a vývoj kontinentálního inkvizičního trestního řízení (reformovaný trestní proces)
- ◆ Angloamerické trestní řízení – common law
- ◆ Vývoj trestního procesu v českých zemích
- ◆ Současný český trestní proces a pokusy o jeho reformu (pozastavený návrh trestního řádu 2023)

Účel trestního řízení (§1 tr.ř.)

- ◆ „... upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti...“

Předběžné otázky

- ♦ Výklad ustanovení § 9 TŘ : Vázanost soudu v trestním řízení jiným rozhodnutím? Příklady...
- ♦ Výklad ustanovení § 9a TŘ, případy SDEU :
Čl. 267 Smlouvy o fungování EU
  - Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:
    - a) výkladu Smluv,
    - b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.
  - Vyvstane-li otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat SDEU o rozhodnutí o této otázce.
  - Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na SDEU

Prameny TPP

Ústava

- ◆ **Listina základních práv a svobod, zejména právo na spravedlivý proces**
- ◆ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění ... z poslední doby novely č. 150/2016 Sb., 163/2016 Sb., 243/2016 298/2016 Sb., 301/2016 Sb., 264/2016 Sb., 455/2016 Sb., 55/2017 Sb., 56/2017 Sb., 57/2017 Sb., 183/2017 Sb., 204/2017 Sb., 58/2017 Sb., 59/2017 Sb., 204/2017 Sb., 178/2018 Sb., 287/2018 Sb., 111/19 Sb., 203/19 Sb., 255/19, 315/19 Sb., Sb., 114/20 Sb., 165/20 Sb., 333/20 Sb., 220/21 Sb., 418/21 Sb., 220/2021 Sb., 130/2022 Sb., 422/2022 Sb., 173/2023 Sb., 326/2023 Sb., 349/2023 Sb., **29/2024 Sb.** (od r. 1961 do r. 1989 celkem 7 novel, poté více jak 100 novel a řada nálezů ÚS).
- ◆ Zákon č. 40/2009 Sb., **trestní zákoník**, ve znění ...
- ◆ Zákon 418/2011 Sb., **o trestní odpovědnosti právnických osob**, ve znění...
- ◆ Zákon 45/2013 Sb., **o obětech trestných činů**...
- ◆ Zákon č. 104/2013 Sb. ,**o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních**, ve znění...
- ◆ Zákon č. 283/1993 Sb., **o státním zastupitelství**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 6/2002 Sb., **o soudech a soudcích**, ve znění ...

- ◆ Zákon č. 273/2008 Sb., **o Policii ČR**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 85/1996 Sb., **o advokacii**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 169/1999 Sb., **o výkonu TOS**, ve znění...
- ◆ Zákon č. 293/1993 Sb., **o výkonu vazby**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 254/2019Sb., **o znalcích a tlumočnících**
- ◆ Zákon č. 182/1993 Sb., **o Ústavním soudu**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 137/2001 Sb., **o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením**, ve znění ...
- ◆ Zákon č. 279/2003 Sb., **o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení** ...
- ◆ **Mezinárodní právo veřejné** - Úmluva o ochraně LP, smlouvy o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech, čl. 10 a 10a Ústavy
- ◆ **Právo EU** – unijní právní řád – supranacionální povaha, LP EU, EZR, EDP, EVŽ...

Vztah trestního zákoníku, trestního řádu a tzv. vedlejších TZ

- ◆ **Tzv. vedlejší (speciální) trestní zákony :**
- ◆ Zákon č. **218/2003 Sb.**, o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění ...
- ◆ Zákon č. **418/2011 Sb.**, o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
- ◆ Zákon č. **45/2013 Sb.**, o obětech trestných činů
- ◆ Zákon č. **104/2013 Sb.**, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

◆ ZÁKLADNÍ MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY

- ◆ **Všeobecná deklarace lidských práv** (usnesení č. DE 01/48, 1948)
- ◆ **Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod** (1950 a 15, resp. 16 protokolů)
- ◆ **Evropská úmluva o vydávání** (1957, dodatkové protokoly 1975, 1978)
- ◆ **Evropská úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech** (1959, dodatkové protokoly 1978, 2001)
- ◆ **Evropská úmluva o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli** (1964)
- ◆ **Evropská úmluva o mezinárodní závaznosti trestních rozsudků** (1970)
- ◆ **Evropská úmluva o předávání trestního řízení** (1972)
- ◆ **Evropská úmluva o potlačování terorismu** (1977, doplňující protokol 2003)
- ◆ **Úmluva o předávání odsouzených osob** (1983, dodatkový protokol 1997)

- ◆ **Evropská úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání** (1988, dodatkové protokoly 1993)
- ◆ **Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu** (1990)
- ◆ **Trestně právní úmluva o korupci** (1999, dodatkový protokol 2003)
- ◆ **Úmluva Rady Evropy o trestných činech spáchaných prostřednictvím počítačů** (2001, dodatkový protokol 2003)
- ◆ **Úmluva Rady Evropy o prevenci terorismu** (2005)
- ◆ **Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami** (1988)
- ◆ **Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu** (2000)
- ◆ **Schengenská prováděcí úmluva** (1985)

- ◆ **Rámcová rozhodnutí Rady (po r. 1999)**
- ◆ **Úmluva o právní pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy Evropské unie (2000)**
- ◆ **Nařízení a směrnice EP a Rady podle čl. 85 Lisabonské smlouvy, resp. SFEU (od 2009) – např. Směrnice o právu na informace v trestním řízení (2012), o právu na přístup k obhájci v trestním řízení (2013) o posílení presumpce nevinny a o právu být přítomen při trestním řízení před soudem (2016), směrnice zaručující právní pomoc pro podezřelé a obviněné osoby v trestním řízení (2019) ... nařízení o **Evropském veřejném žalobci** (2017) atd.**
- ◆ **Listina základních práv EU – supranacionální ochrana základních práv v rámci členských států EU**

Struktura českého TŘ

- ◆ § 1 - 156 – Společná ustanovení
- ◆ § 157 – 179h – Přípravné řízení
- ◆ § 180 – 365 – Řízení před soudem
- ◆ § 366 – 370 – Některé úkony souvisící s trestním řízením
- ◆ 371-460zp - zrušeny
- ◆ § 461 – 471 – Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 1 - § 156 – Společná ustanovení

- ◆ Hlava 1 – Obecná ustanovení
- ◆ Hlava 2 – Soud a osoby na řízení zúčastněné
- ◆ Hlava 3 – Obecná ustanovení o úkonech trestního řízení
- ◆ Hlava 4 – Zajištění osob, věcí a jiných majetkových hodnot
- ◆ Hlava 5 – Dokazování
- ◆ Hlava 6 – Rozhodnutí
- ◆ Hlava 7 – Stížnost a řízení o ní
- ◆ Hlava 8 – Náklady trestního řízení

§ 157 – 179h – Přípravné řízení

- ◆ Hlava 9 – Postup před zahájením trestního stíhání
- ◆ Hlava 10 – Zahájení trestního stíhání, další postup v něm a zkrácené přípravné řízení

§ 180 – 365 – Řízení před soudem

- ◆ Hlava 11 – Základní ustanovení
- ◆ Hlava 12 – Předběžné projednání obžaloby
- ◆ Hlava 13 – Hlavní líčení
- ◆ Hlava 14 – Veřejné zasedání
- ◆ Hlava 15 – Neveřejné zasedání
- ◆ Hlava 16 – Odvolání a řízení o něm
- ◆ Hlava 17 – Dovolání
- ◆ Hlava 18 – Stížnost pro porušení zákona a řízení o ní
- ◆ Hlava 19 – Obnova řízení
- ◆ Hlava 20 – Zvláštní způsoby řízení
- ◆ Hlava 21 – Vykonávací řízení
- ◆ Hlava 22 – Zahlazení odsouzení

§ 366 – 460zp – Některé úkony souvisící s trestním řízením - zrušeno

- ♦ Hlava 23 – § 366-370 Udělení milosti a použití amnestie
- ♦ Bývalá Hlava 25 – 371-460zp - Právní styk s cizinou resp. mezinárodní justiční spolupráce – zrušeno, nahrazeno zák. č. 104/2013 Sb. ve znění pozdějších předpisů

§ 461 – 471 – Přejícná a závěrečná ustanovení

Podmínky zápočtu atd.

- ◆ povinná, a to aktivní účast na seminářích
- ◆ písemná klauzurní práce (viz informace o podmínkách v ISu)
- ◆ zápisy z hlavního líčení

DOTAZY ?

Děkuji za pozornost.